

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ
І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЕЙ З СУАІЧЫННІКАМІ

СЛУХАЙЦЕ ЎСЕ! СЛУХАЙ, СВЕТ!

САВЕЦКІ ЧАЛАВЕК
ЗНОЎ ШТУРМУЕ
ПРАСТОРЫ КОСМАСУ

На арбіце «Усход-5»

Карабель вядзе
падпалкоўнік
Валерый Быкоўскі

Валерый Фёдаравіч Быкоўскі

14 чэрвеня 1963 года ў 15 гадзін па маскоўскаму часу ў Савецкім Саюзе на арбіту спадарожніка Зямлі выведзен касмічны карабель «Усход-5», пілатуемы грамадзянінам Савецкага Саюза лётчыкам-касманаўтам падпалкоўнікам таварышам Быкоўскім Валерыем Фёдаравічам. Мэтамі новага касмічнага палёту з'яўляюцца: — працяг вывучэння ўплыву розных фактараў касмічнага палёту на чалавечы арганізм; — правядзенне расшыраных медыка-біялагічных даследаванняў ва ўмовах працяглага палёту; — далейшая адпрацоўка і ўдасканаленне сістэм пілатуемага касмічнага карабля.

Карабель-спадарожнік «Усход-5» выведзен на арбіту, блізкую да разліковай. Паводле папярэдніх даных, перыяд абарачэння карабля-спадарожніка вакол Зямлі складае 88,4 хвіліны, мінімальнае аддаленне ад паверхні Зямлі [у перыгэі]

і максімальнае [у апагэі] роўна адпаведна 181 і 235 кіламетраў, вугал нахілу плоскасці арбіты да плоскасці экватара каля 65 градусаў. З бортам касмічнага карабля «Усход-5» няспынна падтрымліваецца двухбаковая радыёсувязь. Паводле паведамлення лётчыка-касманаўта таварыша Быкоўскага і даных тэлеметрычных і тэлевізійных сістэм, ён здавальняюча перанёс перыяд вываду карабля на арбіту і пераход да стану бязважкасці. Самаадчуванне таварыша Быкоўскага добрае. Лётчык-касманаўт тав. Быкоўскі вядзе свае перадачы на частотах 20,006 і 143,625 мегагерца. На караблі ўстаноўлен таксама перадачы «Сігнал», які працуе на частаце 19,948 мегагерца. Усе бартавыя сістэмы касмічнага карабля функцыянуюць нармальна. Паведамленні аб ходзе палёту будуць перадавацца ўсімі радыёстанцыямі Савецкага Саюза.

Размова таварыша М. С. ХРУШЧОВА па тэлефоне з касманаўтам-пяць

14 чэрвеня, у 19 гадзін 30 хвілін па маскоўскаму часу, Першы сакратар ЦК КПСС, Старшыня Савета Міністраў СССР таварыш М. С. Хрушчоў меў размову па тэлефоне з лётчыкам-касманаўтам падпалкоўнікам Валерыем Фёдаравічам Быкоўскім, які знаходзіцца ў палёце.

Разам з М. С. Хрушчовым ля тэлефоннага апарата знаходзіўся Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР таварыш Л. І. Брэжнеў.

Ніжэй прыводзіцца запіс гэтай размовы.

В. Ф. Быкоўскі. Дапрагі Мікіта Сяргеевіч

я глыбока ўсхваляваныя словамі Вашага цёплага прывітання. Ад усяго сэрца дзякую Вам, Мікіта Сяргеевіч, за бацькоўскія клопаты. Для мяне, выхаванца камсамола, няма вышэйшага гонару, як выканаць любое заданне нашай Савецкай Радзімы. Жадаю быць камуністам, членам нашай вялікай Ленінскай партыі. Ад усяй душы дзякую савецкім людзям за добрыя пакаванні. Зраблю ўсё для таго, каб паспяхова завяршыць праграму палёту. Касманаўт Быкоўскі.

М. С. Хрушчоў. Яшчэ раз віншую Вас,

Валерый Фёдаравіч, Голас Ваш гучыць даволі бадзёра. Вы мяне добра чуеце?

В. Ф. Быкоўскі. Я добра чую Вас, Мікіта Сяргеевіч, вялікае дзякуй.

М. С. Хрушчоў. Жадаю Вам шчасліва завяршыць палёт па намечанай праграме і прыжыліцца на роднай зямлі

В. Ф. Быкоўскі. Мікіта Сяргеевіч, заданне будзе выканана. Вялікае дзякуй.

М. С. Хрушчоў. Народ Вас сустрэне з вялікай радасцю. Жадаю поспеху. Да пабачэння.

В. Ф. Быкоўскі. Мікіта Сяргеевіч, вялікае Вам дзякуй за ўсё. Да пабачэння.

М. С. Хрушчоў. Да пабачэння.

Валерый Фёдаравіч Быкоўскі нарадзіўся ў 1934 годзе ў горадзе Паўлава-Пасад Маскоўскай вобласці. Ён член ВЛКСМ.

Касманаўт з семнаціці гадоў звязаў свой лёс з авіяцыяй. Яшчэ навучаючыся ў сярэдняй школе, ён адначасова скончыў Маскоўскі аэраklub. Валерый займаецца потым у авіяцыйнай школе першапачатковага навучання лётчыкаў, у Качынскім ваенным авіяцыйным вучылішчы. Пасля заканчэння гэтага вучылішча ў 1955 годзе Валерый служыць лётчыкам у розных ваенных часцях.

Камандаванне добра адзначае аб Валерыі Быкоўскім, адзначае, што лятае ён смела, пільна, у палёце спакойны, у складанай абстаноўцы разлівае прымае хутка. Спецыяльнымі тэрміноўкі ён закончыў паспяхова. Матэрыяльную частку ведае выдатна. Працуючы ў якасці інструктара, Валерый умела перадае свой вопыт і веды тавары-

шам. Ён зрабіў 72 скачкі з парашутам.

За добрую службу ў Савецкай Арміі В. Ф. Быкоўскі ўзнагароджан ордэнам Чырвонай Зоркі, медалямі «40 год Узброеных Сіл СССР», «За бездкорную службу». У 1959 годзе яму прысвоена званне «Ваенны лётчык другога класа», а пазней званне «Інструктар парашутна-дэсантнай падрыхтоўкі ВПС».

Падпалкоўнік В. Быкоўскі паспяхова вучыцца ў Ваенна-паветранай інжынернай акадэміі імя Жукоўскага.

Валерый Фёдаравіч жанат з Валянцінай Міхайлаўнай Быкоўскай. Валянціна працуе лаборанткай. Мінулай зімой у іх нарадзіўся сын.

Бацька касманаўта Быкоўскі Фёдар Фядотавіч — пенсіянер. Маці Клаўдзія Іванаўна — хатняя гаспадыня. Сястра Міхеява Маргарыта Фёдарайна працуе інспектарам-эканамістам у банку. (ТАСС).

Сёння ў нумары:

- Новы трыумф у асваенні космасу. • Выступленне кіраўніка дэлегацыі Беларускай ССР у ААН.
- Землякі знаёмяцца з новым Мінскам.
- Умельцы Прынёманскага краю. • Навіны. Падзеі. Факты.

БЛАКІТНЫ ФЛАГ — НЕ ШЫРМА ДЛЯ ЧОРНЫХ СПРАЎ

Як вядома, войскі ААН былі накіраваны ў Конга па рашэнню Савета Бяспекі ад 14 ліпеня 1960 года ў адказ на зварот ўрада Рэспублікі Конга аб аказанні ёй дапамогі ў сувязі з актам узброенай агрэсіі з боку Бельгіі. Аднак з самага пачатку аперацыі ў Конга праводзіліся насуперак рашэнням Савета Бяспекі. Прэм'ер-міністр Патрыс Лумумба, які звярнуўся за дапамогай да ААН, і яго прыхільнікі былі па-зладзейску забіты. Увесь ход падзей у Конга паказвае, што каланіяльныя дзяржавы на чале з ЗША, прыкрываючыся флагом ААН, маюць у Конга карыслівыя інтарэсы.

Шматлікія неабвержныя факты і даныя сведчаць аб тым, што перш за ўсё ЗША, Англія і Бельгія, дзейнічаючы ў інтарэсах сваіх манаполій, сталі на шлях умяшання ва ўнутраныя справы Рэспублікі Конга з самага пачатку яе існавання, выкарыстоўваючы для гэтага аперацыі ААН, праводзімыя ў абход і ў паручэнне рашэння Савета Бяспекі. Войскі ААН застаюцца там і цяпер. Гавораць, што знаходжанне гэтых войск звязана з неабходнасцю падтрымання ўнутранага парадку ў краіне, з ажыццяўленнем грамадзянскіх аперацый. Але ж падтрыманне законнасці і парадку ў якой-небудзь краіне — гэта выключна справа ўрада гэтай краіны. Зусім зразумела, што захаванне войск ААН у Конга для паліцэйскіх функцый не можа быць законнае, бо гэта супярэчыць прынцыпам Статута ААН.

Закранаючы ў гэтай сувязі грамадзянскія аперацыі ААН у Конга, нельга не звярнуць увагу на тое, што з 23 мільёнаў долараў, прадугледжаных у 1963 годзе на памяненныя аперацыі, больш чым 18 мільёнаў долараў прызначаюцца на ўтрыманне 1 828 замежных экспертаў заходніх краін.

Да сярэдзіны сёлета года расходы па фінансаванню аперацый ААН у Конга і на Сярэднім Усходзе складуць суму больш чым 425 мільёнаў долараў. На пакрыццё гэтых расходаў незаконна браліся сродкі з фонду абаротных сродкаў і іншых розных рахункаў, што знаходзяцца ў распараджэнні ААН. З гэтай жа мэтай была выпушчана пазыка ААН на 200 мільёнаў долараў, палавіну якой набываюць, як вядома, ЗША. Такім чынам, працягваецца цэлы ланцужок незаконных дзеянняў, якія паніжаюцца адно на другое.

Пры гэтым некаторымі паказваецца ўся справа так, што нібыта ААН стаіць на грані фінансаванага банкруцтва. У сапраўднасці ж небяспека для ААН заключаецца зусім не ў фінансавых цяжкасцях, звязаных з расходамі, выкліканымі аперацыямі ААН на Сярэднім Усходзе і ў Конга. Амаль 90 працэнтаў усіх гэтых расходаў, па сутнасці, пакрыта ўжо галоўным чынам тымі, хто выклікаў гэтыя расходы сваімі агрэсіўнымі дзеяннямі. Цяпер хочучы дабіцца таго, каб ААН палітычна адокрыла, санкцыяніравала агрэсіўныя дзеянні каланізатараў, так сказаць, калектыўна падзяліла іх адказнасць за зробленую імі агрэсію. Гэта, вядома, не можа быць зроблена пры выкананні Статута. Вось чаму пад уяўнай пагрозай фінансаванага банкруцтва ААН каланізатары хочучы працягнуць рашэнні, накіраваныя на падрыў саміх асноў ААН. ААН не павінна, калі яна хоча захаваць вернасць прынцыпам Статута, аплачваць аперацыі каланіяльных дзяржаў. Было б кашчунствам, калі б забойства Патрыса Лумумбы і гібель іншых патрыётаў або траістая агрэсія супраць Егіпта і іншыя падобныя злачынствы аплачваліся ААН за кошт абавязковых узносаў усіх яе членаў.

Фінансавыя цяжкасці ААН створаны ў выніку невыканання палажэнняў Статута арганізацыі. Любое рашэнне, накіраванае да таго, каб насуперак Статуту і ў абход Савета Бяспекі ўскласці фінансавыя вынікі на аперацыях ААН на Сярэднім Усходзе і ў Конга ў якасці абавязковых плацяжоў для ўсіх краін — членаў ААН, не можа мець ніякай сілы.

Затым П. Я. Астапенка выказаў заўвагі адносна тых пенармальнасцей, якія маюць месца ў рэгулярным бюджэце ААН. Склалася зусім ненармальнае становішча, пры якім на некаторыя не толькі непатрэбныя, але і шкодныя для мэт і задач ААН органы, місіі, створаныя дзесяць і больш гадоў назад, трацяцца велізарныя сумы па рэгулярнаму бюджэту, павялічваючы такім чынам фінансавы цяжар дзяржаў — членаў ААН.

У адпаведнасці з нададзеным, дэлегацыя Беларускай ССР упаўнаважана заявіць наступнае:

— Беларускай ССР не рабіла і не будзе рабіць у далейшым узносаў на пакрыццё расходаў па аплаце аблігацый і працэнтаў па пазыцы ААН. Пачынаючы з 1963 года Беларускай ССР не будзе таксама рабіць узносаў на ўтрыманне камісіі ААН па аб'яднанню і аднаўленню Карэі, на ўтрыманне мемарыяльных могілак у Карэі, на ўтрыманне органа ААН па нагляду за выкананнем умоў перамір'я ў Палесціне, на ўтрыманне служб ААН на месцах. Пры ўнясенні нашага ўзносу ў бюджэт ААН на 1963 год будуць вылічаны сумы, якія налічаны нам на ўтрыманне памяненых вышэй органаў, уключаючы, зразумела, і тую суму, якая налічана нам па аплаце аблігацый і працэнтаў па пазыцы ААН. Сваю долю ў рэгулярную тэхнічную дапамогу па бюджэту ААН у 1963 годзе Беларускай ССР унесе ў рублях. Гэтыя нашы сродкі могуць быць выкарыстаны ў выглядзе паставак савецкага абсталявання і матэрыялаў, для пасылкі нашых спецыялістаў або абучэння ў нас спецыялістаў слабаразвітых у эканамічных адносінах краін.

З выступлення кіраўніка дэлегацыі БССР П. Я. АСТАПЕНКІ ў пятым камітэце IV спецыяльнай сесіі Генеральнай Асамблеі ААН.

Нашы гарады і вёскі

ПРАЗ Кобрын праязджае многа замежных турыстаў. Неяк адзін з іх аўтобусаў спыніўся на плошчы Свабоды. Сярод пасажыраў была пажылая сівая жанчына. Акінуўшы позіркам прыгожыя дамы, яна спытала ў суправаджаючага групу:

— Гэта што за горад?

— Кобрын, — адказаў той.

— Кобрын? Не можа быць! — ускрыкнула турыстка. — Вы, напэўна, пераблыталі...

— Ды не, гэта Кобрын.

— Божа мой, ніколі не паверыла б, — уздыхнула жанчына. — А гэта ж мая радзіма!..

Хрысціна Іванаўна Другак, ураджэнка вёскі Босыч, атрымала дазвол затрымацца ў родных мясцінах, пабывала ў сваякоў і аднавяскоўцаў. Яна не пераставала здзіўляцца зменам на роднай зямлі.

Адрадзіўся гэты край за гады Савецкай улады. Выраслі тут новыя гарады, пасёлкі. У Кобрынскім раёне пабудаваны такія прадпрыемствы, як інструментальны, рамонтны, кансервавы заводы, тры торфзаводы, ільно- і маслазаводы, швейная, ткацкая і мэблевая фабрыкі, птушкакампінат і іншыя.

У розныя канцы рэспублікі, а таксама за яе межы адпраўляюцца зробленыя ў Кобрыне сельскагаспадарчыя машыны, станкі, чыгуннае ліццё, мэбля, кансервы, ільновалякно і іншая прадукцыя.

У горадзе працуе музычная школа з вчэрнім аддзяленнем для дарослых, шэсць агульнаадукацыйных школ, два кінатэатры, а таксама рабочыя клубы з кінаўстаноўкамі на інструментальным заводзе, швейнай фабрыцы і кіназала ў гарадскім доме піянераў.

Толькі ў мінулым годзе для працоўных Кобрына пабудаваны новая паліклініка, двухпавярховы ўнівермаг, некалькі іншых магазінаў, чыгуначны вакзал, аўтаматычная тэлефонная станцыя, гарадскі дом культуры. Поўнаасцю завершаны комплекс будынкаў школ-інтэрнатаў у Гарадцы і Дзівіне.

Кобрын стаў цяпер вузлом шасейных дарог. Тут перасякаюцца аўтамагістралі Брэст—Масква, Брэст—Пінск, Влодава—Мінск і іншыя. Штодзённа праз Кобрын праходзяць аўтобусы, што накіроўваюцца амаль па ста розных маршрутах.

Намечана пабудавань у Кобрыне новыя тыпавыя масла- і хлебазаводы, а таксама расшырыць дзеючыя прадпрыемствы — інструментальны завод, швейную і ткацкую фабрыкі. Завяршаецца будаўніцтва мэблевай фабрыкі.

Да пачатку новага навучальнага года ўвойдзе ў строй яшчэ адна сярэдняя школа на 640 месца і дзіцячы камбінат. На рагу вуліц Савецкай і Влодаўскай вось-вось адчыняцца дзверы новага аўтавакзала.

У раёне вуліцы Працоўнай будуюцца новы рынак з гасцініцай і сталовай для калгаснікаў. Уся яго тэрыторыя асфальтуецца, а цэнтральная лінія з магазіннымі секцыямі будзе пад шкляным дахам.

У парку імя Суворова вырашана ўзвесці крыты летні тэатр на 800 месца, а таксама абсталяваць гарадскі стадыён. Частка гэтых работ ужо выканана.

Вялікае будаўніцтва ідзе і па камунальнай лініі. Напрыклад, праз два месяцы гасці горада змогуць спыніцца на адтачынак у прыгожым чатырохпавярховым будынку гасцініцы па вуліцы Суворова.

Шырыцца жыллёвае будаўніцтва. Гэтымі днямі справілі на-

КОБРЫНШЧЫНА

васелле многія рабочыя інструментальнага завода ў 36-кватэрным доме. Усяго ж толькі ў гэтым годзе ў Кобрыне будзе здадзена ў эксплуатацыю 2940 квадратных метраў жылой плошчы, што ў паўтара раза больш, чым у мінулым годзе.

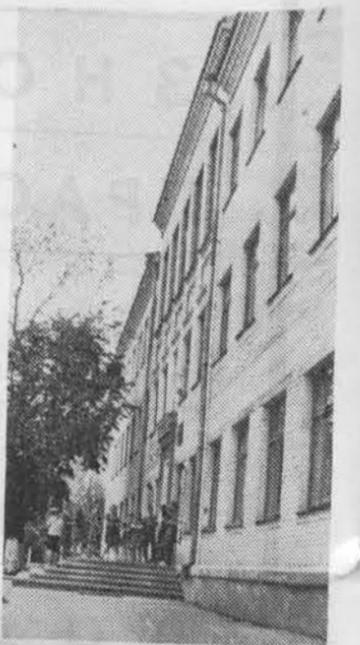
На тэрыторыі раёна заканчваецца мантаж магутнага тэлерадыаперацыйнага тэлевізійнага перадачы з Мінска, Масквы, Кіева, Львова і іншых гарадоў, а таксама па інтэрбачанню з зарубежных краін. Але ўжо цяпер у Кобрыне ёсць больш за сто аматарскіх тэлевізійных устаноў. Іх уладальнікі глядзяць перадачы Брэсцкага тэлецэнтра.

Вялікія змены адбудуцца да канца сямігодкі і ў сельскай гаспадарцы раёна. Так, у калгасах і саўгасах будзе асушана больш чым 13 тысяч гектараў зямель. К 1965 году кобрынскія калгасы і саўгасы будуць мець у сваім распараджэнні больш як 500 трактараў.

У гарадскім пасёлку Жабінка Кобрынскага раёна ў гэтым годзе будзе здадзены ў эксплуатацыю адзін з буйнейшых будаўнічых аб'ектаў рэспублікі — цукровы завод, абсталяваны па апошняму слову тэхнікі.

Я. ЛІФАНАУ.

На здымках: 1. Помнік рускім воінам. 2. Школа-інтэрнат у Кобрыне.

Дарэвалюцыйны Кобрын. Крама на Рыначнай плошчы (цяпер плошча Свабоды).

ЦЫРЫН

Шмат змен адбылося ў гэтай вёсцы ўжо ў бягучым годзе. Вось некаторыя з іх. Зніклі з вуліц старыя «буслы» — калодзежы. Замест іх устаноўлены водаразборныя калонкі. У першых пятнаццаці дамах устаноўлены газавыя пліты, у прыватнасці, газам ужо карыстаюцца

сем'і калгаснікаў Івана Максімовіча, Вікенція Лечкяна, Уладзіміра Алексіевіча і іншых. Работы па газіфікацыі вёскі Цырын працягваюцца.

А вось яшчэ адна навіна: на сродкі калгаса тут пабудаван новы клуб са стацыянарнай кінаўстаноўкай і з рознымі дапаможнымі пакоямі.

Не пазнаць і дарогі, якая вядзе да вёскі Аканавічы. Тут пачынаецца вуліца маладажонаў. На ёй пабудаваны першыя пяць цагляных дамоў.

Усё гэта зроблена ў вёсцы Цырын толькі ў гэтым годзе.

П. САЧЫУКА.

Навагрудскі раён.

З году ў год расце і прыганьне горад беларускіх шахцёраў Салігорск. На здымку: жылыя дамы ў Салігорску.

Фотахроніка БЕЛТА.

ДВА ПІСЬМЫ

Два розныя пісьмы з-за мяжы. А іх нямала прыходзіць у Пастаўскі раён ад тых, хто на розных прычынах у мінулым апынуўся ў краінах капіталізму. У кожным з іх крык душы, расчараванне...

У Пастаўскім раёне мне давялося пазнаёміцца са зместам двух пісьмаў, атрыманых з Францыі і Злучаных Штатаў Амерыкі. Пісалі аднавяскоўцам іх землякі: шахцёр з Францыі Вітольд Антонавіч Русак і жыхарка Чыкага Алена Гаўрылаўна Ромель.

Двое людзей пакінулі родныя мясціны ў розны час. Русак паехаў за мяжу шукаць шчасця 24 гады назад. Ромель жа падалася за акіяна крыху пазней. Абодва сёння з болем у сэрцы раскаваюць аб сваім жыцці ў «капіталістычным раі», радуюцца нашым поспехам.

«ГАНАРУСЯ І ЗАЙДРОШЧУ»

З Вітольдам Антонавічам Русаком я пазнаёміўся ў 1961 годзе. Тады ён гасціў у сястры Леанарды Лавец. За месяц гасцёў убачыў шмат чаго новага, цікавага. Доўга гутарыў Русак з калгаснай моладдзю, са старымі. Наведваў клуб калгаса «Дружба», бібліятэку. Заглядаў на малацільны ток, у свірны. Назіраў, як у полі працуе магутная тэхніка. Слухаў разам з калгаснікамі гутарку агітатара аб новай Праграме КПСС. Госця цікавілі кожная лічба, кожны факт. Калі ж размова зайшла аб перспектывах росту сельскай гаспадаркі і дабрабыту калгаснікаў на блэйшых дваццаць гадоў, Вітольд Антонавіч не вытрымаў.

— Гэта ж цудоўна! — сказаў ён. — Я ганаруся і зайздросціць вам.

І вось зноў чую гэтыя словы. Русак у першых радках свайго ліста піша: «Ганаруся сваёй сапраўднай Радзімай, зайздросціць вам, дарагія землякі...» Ён прыпамінае дні, якія правёў у Савецкім Саюзе.

«Ужо на пагранічным вакзале ў Брэсце, — гаворыцца ў пісьме, — я адчуў цэлыню і клопаты сваёй сапраўднай Радзімы. Неяк з вуснаў самі зліцелі словы: «Дзень добры, Радзіма». І з усіх бакоў чулася: «Добры дзень! Дзень добры!». Людзі незнаёмыя, але такія родныя, блізкія падыходзілі да мяне і распыталі, як даехаў, гатовы былі аказаць любую дапамогу. І вось тут я зразумеў сэнс слоў: чалавек чалавеку друг, таварыш і брат».

Ад'язджаючы ў Францыю, Вітольд Антонавіч абяцаў землякам раскажаць праўду французскім шахцёрам аб Савецкім Саюзе.

— Калі я збіраўся ехаць у Савецкі Саюз, — гаворыў Русак, — мяне запалохвалі Сібірыю. Папярэдвалі: не вер словам камуністаў. Цяпер я пераканаўся — праўда на вашым баку.

Гэта праўда здзівіла госця. Дзіва што! Пакінуў ён землякоў у галечы і нястачы, а прыехаў туды, дзе нарадзіўся, і не пазнаў родных мясцін.

— Няўжо Камаі? — здзівіўся Русак. — Тут жа толькі два дзесяткі курных хат было...

Сёння ў Камаях свая сельская бальніца, дом культуры, сярэдняя школа, сталовая, швейная майстэрня, пошта. У дамах калгаснікаў — электрычнасць, радыё.

Бачыў Русак дастатак і ў хаце сястры Леанарды Антонаўны. Трое яе дзяцей вучацца ў школе, двое маленькіх дома.

— Што сталася б з намі, калі б было столькі дзяцей? Прапалі б. Аднаго сына не можам вывесці ў людзі, — гаворыў ён.

Госцю расказалі, што ў кожнай вёсцы ёсць настаўнікі, урачы, аграномы. Дзеці былых беднякоў вучацца ў вышэйшых

навучальных установах. Ім дзяржава плаціць стыпендыю, забяспечвае жыллём. Насельніцтва бясплатна атрымлівае медыцынскую дапамогу. А Вітольд Антонавіч добра памятае, як раслі дзеці ў Камаях і навакольных вёсках пры панскай Польшчы. Польская газета «Кур'ер віленскі» ў 1934 годзе ў артыкуле «Голад сярод дзяцей у м. Камаі» пісала: «Дзеці ходзіць у школу зімой за 3—4 кіламетры ў большасці без снедання. Пры абследаванні 672 школьных дзяцей аказалася ва шывых 64 чалавекі, брудных — 52, хворых скурнымі хваробамі — 16, трахомай — 92 і хваробай кішак — 62. Большасць захворванняў — вынік недадання. А таксама распаўсюджаны хваробы і сярод сялян. Ад верасня да снежня 1933 года зарэгістравана 948 выпадкаў захворвання на трахома...»

«Калі я пра гэта раскаваў таварышам па рабоце, — піша Русак, — то чуў спачуванне. Людзі раілі ніколі не вяртацца на радзіму. І вось цяпер я з гордасцю паведаў ім аб тых казачных зменах, якія адбыліся ў Камаях, раскаваў тое, што бачыў сваімі вачыма...»

Вітольд Антонавіч раскавае аб мужнай барацьбе французскіх шахцёраў за паліпшэнне свайго жыцця, аб тым, з якой радасцю рабочыя Францыі ўспрымаюць поспехі савецкіх людзей. У заключэнне ён піша: «Я прывёз з сабой у Францыю частку вашага цяпла. Мае думкі з вамі. Усім сэрцам імкнуся да вас. Мне вельмі хочацца быць з вамі».

«ПТУШКАЙ ПАЛЯЦЕЛА Б ДА ВАС»

Гераім Ігнавіч Кайра чытаў пісьмо ў прысутнасці многіх

аднавяскоўцаў. Калгаснікі слухалі і спачувалі сваёй зямлячку, якая апынулася за акіянам, у ЗША. Яе словы: «Каб мела я крылы, прыляцела б птушкай да вас» прымушаюць Кайру перапініць чытанне. Гераім Ігнавіч зазначае:

— Гаварылі ж — не едзь у Амерыку. Не паслухала.

— Да дзяцей захацелася, — дадае хтосьці.

Муж Алены Гаўрылаўны і два сыны яшчэ пры панскай Польшчы пакінулі вёску Ракіты і паехалі за край свету шукаць лепшага жыцця. Неўзабаве маці атрымала пісьмо. У ім паведамлялася: «Хутка заробім грошы і прыедем дадому». Гэтыя ж словы паўтараліся і ў наступных пісьмах.

Ішлі гады, а Ромелі ніяк не маглі сабраць грошай, каб вярнуцца на Радзіму. Потым вайна. Перапынілася перапіска. Маці непакоілася: «Што з імі, як яны там?». Нарэшце, вестка: «Жывём у Чыкага. Прыехаць не можам». Чаму? Адказу не было. Тады Алена Гаўрылаўна вырашыла: паеду сама ў Амерыку. Распрадала свае пажыткі і падалася за акіяна. І вось ліст:

«...Сыны мае ў ЗША працуюць чорнаробчымі. Яны і марыць не могуць аб набывці прафесіі. Як я табе зайздросціць, Ігнавіч...»

Есць чаму зайздросціць. Дзеці Кайры з дапамогай Савецкай улады выйшлі ў людзі. Сын Станіслаў скончыў у Ленінградзе інстытут і цяпер працуе ў Даўгаўпілсе старшым інжынерам — канструктарам на цеплавозарамонтным заводзе. Дачка Даната набыла спецыяльнасць эканаміста і разам з мужам-інжынерам будзе акадэмічны гарадок у Новасібірску. Малодшая Лена пасля дзесяцігодкі вучыцца на курсах медыцынскіх сясцёр.

— Трэба паведаміць Гаўрылаўне аб нашых калгасных справах, — прапанаваў хтосьці з аднавяскоўцаў.

Згадзіліся. І тут жа калектыўна напісалі пісьмо ў Чыкага. У ім паведамлілі, што калгас з'яўляецца ўдзельнікам Выстаўкі дасягненняў народнай гаспадаркі СССР. 8 ільнаводаў узнагароджаны медалямі выстаўкі і каштоўнымі падарункамі.

М. АСТАНЕВІЧ.

Пастаўскі раён.

СЕМ ДЗЁН У МІНСКУ...

Амерыканскія турысты знаёмяцца з горадам

Аўтобус павольна ідзе па гораду. Турысты ўважліва ўглядаюцца ў вокны. Перад імі новыя вуліцы, новыя дамы, бульвары, скверы...

— Прыгажун-горад, — зазначае Пётр Зарэмба. — Зялёны, прыбраны. І вуліц такіх шырокіх я яшчэ нідзе не бачыў.

Экскурсавод Людміла Галавач раскавае гасцям пра беларускую сталіцу.

— Усё, што вы бачыце, створана за семнаццаць пасляваенных гадоў, — гаворыць яна. — Горад наш адным з першых у краіне прыняў удары ворага ў 1941 годзе. Тысячы бомб скінулі фашысты на горад ужо ў першыя дні вайны. Мінск быў ператвораны ў гестапаўскі зацэнак. І хоць раней ён ведаў нямала разбурэнняў на працягу сваёй амаль тысячагадовай гісторыі, апошняе было бязлітасным. Фашысты зруйнавалі прамысловыя прадпрыемствы, знішчылі каля шасці тысяч жылых дамоў, разбурылі навуковыя, культурныя і навучальныя ўстановы.

Страты, нанесеныя гораду гітлераўцамі, вылічваліся ў 4,5 мільярда рублёў... Турысты ўважліва разглядаюць фатаграфіі, зробленыя ў першы пасляваенны год. На іх Мінск у руінах.

— Які мужны, настойлівы беларускі народ, калі сумеў за такі кароткі тэрмін пабудаваць новы горад, — гаворыць

Іван Шынкарук. — Цяжка нават сказаць, колькі гадоў спатрэбілася б для гэтага амерыканцам. Ва ўсякім выпадку на многа больш...

Аўтобус спыняецца на прывакзальнай плошчы, потым праезджае па вуліцах 11-га ліпеня, Святрцова, Ленінскім праспекце. Гасцям вельмі падабаюцца маляўнічыя куткі Мінска. Калі пад'ехалі да Універсітэцкага гарадка, экскурсавод раскавала пра тое, якія магчымасці ў беларускай моладзі для атрымання адукацыі.

— У нас цяжка вучыцца, — гаворыць Эндру Чакалаў. — Дзецім рабочых вучоба амаль недаступная.

— Усе б мы хацелі вывучыць сваіх дзяцей, ды магчымасці не тыя, — дадае Якаў Рудзько.

...Турысты спыніліся ля маленькага драўлянага доміка, які стаіць на гранітным берэзе Свіслачы. Гэта Дом-музей І з'езда РСДРП. Тут у сакавіку 1898 года праходзіў І з'езд Расійскай сацыял-дэмакратычнай рабочай партыі, з'езд, які абвясціў утварэнне РСДРП. Турысты з цікавасцю знаёмяцца з матэрыяламі музея, арыгіналам маніфеста І з'езда РСДРП, асобнымі нумарамі ленінскай «Іскры», першымі выданнямі кніг Ул. І. Леніна і іншымі дакументамі.

Пабывалі турысты і ў музеі Вялікай Айчыннай вайны, які захоўвае матэрыялы гераічнай ба-

рацьбы савецкага народа з фашысцкімі захопнікамі. Амерыканцы прайшліся па 25 залах музея, дзе сабраны звыш 90 000 экспанатаў. Сярод іх — баявыя сцягі, зброя партызан, трафі, абсталяванне партызанскіх друкарняў, лістоўкі, газеты, часопісы, дзённікі і пісьмы праслаўленых партызан і воінаў Савецкай Арміі. У ліку экспанатаў — нямала унікальных рэчаў і дакументаў: самая вялікая ў СССР калекцыя насценных газет, рукапісных часопісаў і лістовак, якія выдаваліся ў тыле ворага падпольнымі арганізацыямі і партызанскімі атрадамі. Наведвалі музей ўбачылі флаг, узняты 3 ліпеня 1944 года ў дзень вызвалення Мінска над будынкам тэатра імя Янкі Купалы, штурмавы сцяг савецкіх воінаў, што развіваўся над адным з будынкаў у Берліне, флаг Беларускай ССР, які выратавала украінская піянерка Ніна Фарафонава, і іншыя не менш цікавыя экспанаты.

У гэты ж дзень нашы землякі азнаёміліся і з жыллёвым будаўніцтвам Беларусі. Яны пабывалі ў новым мікрараёне Мінска на Волгаградскай вуліцы, дзе ўбачылі своеасаблівы гарадок з жыллымі кварталамі, школамі, медыцынскімі ўстановамі, дзіцячымі садамі і яслямі, магазінамі.

— Адчуваецца, што асноўны прынцып будаўніцтва ў вашай краіне — клопаты аб чалавеку, — гаворыць Вальтэр Чам. — Будзеце вы хутка, прыгожа, зручна. І асабліва добра тое, што за жыллё ў вас вельмі мала прыходзіцца плаціць. Не тое, што ў нас...

Нашы суайчыннікі, якія не бачылі Радзімы дзесяці гадоў, шчыра радаваліся поспехам сваіх землякоў, людзей новай Беларусі.

Г. ПАРОМЧЫК.

На здымках: 1, 2. Турысты з Амерыкі сустрэліся з роднымі. 3. Група землякоў аглядае новую плошчу імя Леніна.

Фота Л. ПАПКОВІЧА.

САСОНКА

Адна яна выйшла на ўлессе
Дзорным па просьбе сябровак
Бліжэй да вясновае песні,
Бліжэй да звонкаў жаўруковых.
Як вецер навошчаным сьмякам
Галіны кранае, струменіць,
Сасонка — вясёлы музыка —
Стайць на грудку, як на сцяне.

«МЫ ЗДЗІЎЛЕНЫ...»

12 гадоў назад на ўскаіне Ліды быў пабудаваны малочна-кансервавы завод. За гэты час ён значна выраста, расшырыўся. Асноўны прадукт, які выпрацоўваецца тут, — сухія малочныя кансервы. Акрамя гэтага, завод вырабляе смятану, тварог, кефір, марожанае.

Рост вытворчасці малака ў калгасах і саўгасах патрабаваў далейшага расшырэння прадпрыемства. У цяперашні час заканчваецца рэканструкцыя завода, што дазволіць павялічыць аб'ём і асартымент выпускаемых малочных прадуктаў. На прадпрыемстве ўстаноўлена першакласнае тэхналагічнае, энергетычнае і халадзільнае абсталяванне, ёсць свае майстары.

На заводзе працуе многа былых калгаснікаў з навакольных вёсак. 12 год назад яны прыйшлі на будоўлю завода, не маючы ніякай спецыяльнасці, а цяпер гэта добрыя спецыялісты сваёй справы.

Завод часта наведваюць экскурсанты з іншых малочных прадпрыемстваў Беларусі, бываюць госці з Польскай Народнай Рэспублікі. У канцы мінулага года тут пабывалі ўдзельнікі семінара, арганізаванага на прадпрыемствах малочнай прамысловасці Беларусі камісіяй ААН па аказанню эканамічнай дапамогі слабаразвітым краінам. Спецыялі-

ты малочнай прамысловасці з Турцыі, Егіпта, Ірана, Індыі, Непала і Югаславіі на працягу трох дзён вывучалі на нашым заводзе тэхналагічныя працэсы, знаёміліся з эканомікай прадпрыемства, умовамі працы і жыцця рабочых. Замежныя спецыялісты адзначылі высокую якасць прадукцыі, якая выпускаецца заводам. У гонар гасцей у заводскім клубе быў дадзены канцэрт удзельнікамі мастацкай самадзейнасці, які ператварыўся ў вачар дружбы народаў.

Перад ад'ездам госці ў кнізе наведвальнікаў зрабілі запіс: «...Хоць мы прабылі на вашым заводзе вельмі малы час, але і гэта даставіла нам вялікую радасць і задавальненне. Мы былі ў захапленні ад таго, што ўбачылі, і ў першую чаргу, ад сучаснага абсталявання, якім аснашчана ваша прадпрыемства. Прадукцыя, выпускаемая заводам, па якасці пераўзыходзіць прадукцыю многіх замежных прадпрыемстваў малочнай прамысловасці.

Вашы шчырыя сябры: Джахід Шэнгёз, Ізун Хасан Арыя, Абдэль Махмуд Хамдзі, Тавай Гамаль Абдэль, Даруш, Ліл Пракаск Бхасін, Рам Мілан Іпадкай, Фажо Міё, Новескі».

В. СМАРЧКОУ.

дырэктар Лідскага малочна-кансервавага завода.

Ветэран калгаснай працы сельгасарцелі «Перамога» Баранавіцкага раёна Іван Мікалаевіч Лабкоўскі.
Фота В. Лупейкі.

ШУМІЦЬ «ГАЙ ДРУЖБЫ»

Новыя Юркавічы. Сенькаўка. Кругавец. У жыхароў гэтых вёсак бытуе прымаўка: наш пень вясняе на тры рэспублікі. У гэтых словах няма перавелічэння. Названыя вёскі размешчаны на граніцы Расіі, Украіны і Беларусі.

Граніца? Не тое слова! Ніякай граніцы ў сапраўднасці тут няма. Якая можа быць граніца паміж народамі-братамі?

Палі сельгасгаспадарчай арцелі Імя Чапаева Бранскай вобласці амаль упчыльную падыходзяць да сядзіб беларускага калгаса Імя Леніна. А крыху правей — палі украінскай вёскі Лемяшоўка. Сапсуецца ў чапа-

еўскага трактарыста часам дэталі, выйдзе гаручае ці спатрэбіцца змазка, што рабіць? Сядзіба свайго калгаса далёка, а суседзі — пад бокам.

Неяк у час сяўбы чапаеўцы адсталі.

— Што здарылася? — занепаколіся ў калгасе Імя Леніна.

Аказалася, што ў рускіх сяброў было мала прычапаў.

— Барыце, калі ласка, нашы, — сказалі тады беларускія хлебарабы. — Мы ўжо справіліся з сяўбай.

Калі ж у суседзях стварылася пагроза затрымкі з уборкай ураджаю, сябры неадкладна прыслалі камбайн.

Рэгулярна абменьваюцца рускія, украінскія і беларускія калгасы гатунковым насеннем і племянной жывёлай.

Выдатна прыжылася на палях беларускага калгаса бульба гатунку «паўночная ружа». Гэта рускія суседзі паралі развясці яе, больш таго, дапамаглі насеннем. Не засталіся ў даўгу і беларускія хлебарабы. Яны перадалі калгасу Імя Чапаева насенне пшанічна-пырэйнага гібрыду. Украінскія сябры навучылі сваіх рускіх і беларускіх суседзяў вырошчваць высокія ўраджаі цукровых буракоў, лубіну.

... Паміж вёскамі Новыя Юркавічы, Сенькаўка і Кругавец узвышаецца бярозавы лес, як яго называюць тут, «гай дружбы». Можа ў гэтым маладым гаі і пазнаёміліся рускі хлопцы Міхась Бараноўскі і беларус Пётр Кнышоў з чарнавіцкімі украінкамі. Цяпер хлопцы жыўць ва украінскім калгасе. Сваё шчасце ў беларускай вёсцы знайшла украінская дзяўчына Марыя Іванчанка. Парадзіліся і многія іншыя суседзі.

М. АНДРЭУ.

З ДАПАМОГАЙ КАЛГАСА

У калгасніка Зігмунда Латакі згінула карова. Аб здарыўшымся стала вядома членам праўлення арцелі. І на першым жа пасяджэнні вырашана было бесплатна выдзеліць сям'і Латакі першацёлку з грамадскага стагна.

Не пакінулі ў бядзе і калгасніка Лявона Вішнеўскага, у якога згарэў дом. Рашэннем праўлення калгаса пацярпелым выдзелілі беззваротна 350 рублёў, лес, цэглу, матэрыял для дахавага пакрыцця.

І гэтак праўленне калгаса «Чырвоны Кастрычнік» робіць заўсёды, калі членам арцелі патрэбна дапамога. Клопаты аб чалавеку тут ставяць на першы план.

З дапамогай калгаса пабудавала сабе дом і калгасніца Малання Стакевіч. А нолькі беззваротна выдана лесу, шкла, цэглы тым, хто ссяляецца з хутароў! Толькі ў мінулым годзе ў брыгадных цэнтры перасялілася 15 сем'яў хутаран.

Сёлета праўленне арцелі плануе ссяліць у калгасныя і брыгадныя цэнтры 30 хутароў. Усім навасельцам будзе аказана дапамога будаўнічымі матэрыяламі і транспартам.

Г. НЕУПАКОЕУ.

Ашмянны.

На сельскім стадыёне

Годам нараджэння спартыўнага калектыву ў калгасе Імя Жданова Навагрудскага раёна траба лічыць год 1959-ы.

...Праходзілі школьныя спаборніцтвы. На гэты раз іх вырашылі правесці некалькі незвычайна: запрасілі для ўдзелу ўсіх выпускнікоў школы, апавясцілі ўсіх калгаснікаў. Гэтым самым хацелі зацікавіць спортам як мага больш людзей. Жадаючых аказалася шмат.

Пасля спаборніцтваў быў створаны агульнакалгасны савет калектыву фізкультуры, а затым і саветы калектываў у брыгадах.

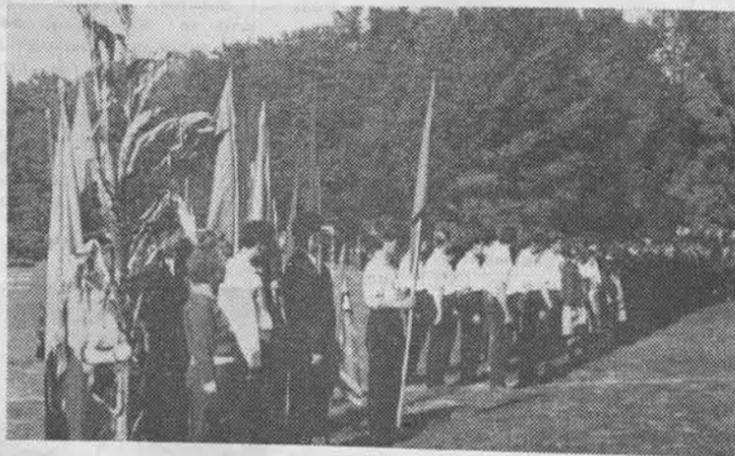
Сапраўдным святам для фізкультурнікаў была першая летняя спартакіада калгаса. У яе праграму былі ўключаны сем відаў спорту: лёгкая атлетыка, валебол, баскетбол, веласпорт, футбол, гарадкі і стральба. Тады ж калгасныя спартсмены выказалі думку аб будаўніцтве свайго стадыёна.

І наступнай вясной, як толькі прасохла зямля, пачалося будаўніцтва. Праз некаторы час стадыён быў гатовы. На ім не аднойчы праводзіліся рэспубліканскія міжкалгасныя спаборніцтвы.

Зараз у калгасе Імя Жданова вялікі фізкультурны калектыву. У ім налічваецца 540 членаў таварыства «Ураджай». Працуюць секцыі па адзнакацы відах спорту. Створаны новыя секцыі: коннага спорту, сучаснага плячб'ор'я і фехтавання, у якіх займаюцца 126 чалавек. У калгасе пляч спартсменаў ужо выканалі нарматывы першага разраду і пяцьдзесят тры другога.

Зараз у вёсках калгаса ёсць чатыры футбольныя полі, 6 валебольных, 6 баскетбольных і 4 гарадошныя пляцоўкі, цір, намячаецца будаўніцтва іпадрома і спартыўнай залы.

Тэкст і фота В. АФАНАСЬЕВА.

НА ЗДЫМКАХ: спаборніцтвы па валеболу. Званне чэмпіёна калгаса аспрэчваюць каманды 4-ай і 5-ай брыгад; (злева) парад удзельнікаў свята спартыўнага таварыства «Ураджай».

ШКЛО «НЁМАНА»

Пры панскай Польшчы ў пасёлку Бярозаўка быў пабудаван невялікі шклозавод. Выпускаў ён у асноўным лямпазае шкло, гаспадарчую і аптэкарскую пасуду. Усё гэта рабілася выключна ўручную. Абпал вырабаў праводзіўся ў примітыўных печках. Варылі шкло на вугалі і дровах.

За перыяд фашысцкай акупацыі завод быў амаль поўнасцю разбураны. Але савецкія людзі не толькі аднавілі яго, але і расшырылі, рэканструявалі.

Ужо ў 1947 годзе завод «Нёман» пачынае выпуска гатунковай выдуўной і прасаванай пасуды. Шырокае ўжыванне ў цэхах знайшоў спосаб выпрацоўкі ў вярчальных формах-самамоках з выкарыстаннем трубак-смадувак. Быў укаранён і рад іншых новаўвядзенняў, у тым ліку канвейерныя электрычныя пачы для абпалу вырабаў, дэжарыраваных золатам.

Пастаянная ўвага партыі і ўрада нашай краіны аб павелічэнні выпуску тавараў масавага ўжытку садзейнічала таму, што шклозавод «Нёман» з году ў год павялічваў сваю вытворчасць, паліпшаліся ўмовы працы рабочых, павышаўся іх матэрыяльны і культурны ўзровень. Цяпер на заводзе працуе 1700 чалавек. Заработная плата кожнага з іх павялічылася ў сярэднім амаль у два разы. Пры гэтым праца іх стала значна лягчэйшай.

За першыя гады сямігодкі завод перайшоў на паточную сістэму апрацоўкі вырабаў шляхам устаноўкі канвейерных паточных ліній на ўсіх стадыях апрацоўкі шкла. Пушчана ў эксплуатацыю аўтаматычная абгравальная машына.

Важнай падзеяй у жыцці калектыву завода быў перавод работы шкловарачных печак і іншых тэхналагічных працэсаў на

прыродны газ. Гэта дазволіла рэзка знізіць затраты працы.

Цяпер завод зноў рэканструюецца з улікам навішых дасягненняў тэхнікі і тэхналогіі. Пасля рэканструкцыі яго магутнасць рэзка ўзрасце.

Побач з паліпшэннем тэхналогіі вытворчасці за апошнія гады праведзена вялікая работа і па паліпшэнню матэрыяльных і жыллёвых умоў рабочых «Нёмана». Для іх пабудавана больш чым 6 тысяч квадратных метраў жылой плошчы, школа на 560 чалавек, клуб, дзіцячыя яслі, дзіцячы сад, сталовая, механізаваная хлебапякарня, чатыры магазіны.

Калектыву завода штогод атрымлівае на свае патрэбы ад 50 да 100 тысяч рублёў са сродкаў, сэканомленых у выніку павышэння рэнтабельнасці вытворчасці. Размяркоўвае іх прафсаюзная арганізацыя сумесна з адміністрацыяй завода. 75 працэнтаў з гэтай сумы выдаткоўваецца на набыццё пудэвак у дамы адпачынку, санаторыі, на прэміраванне лепшых рабочых.

За апошнія гады калектыву завода не аднойчы ўдзельнічаў ва ўсесаюзных і рэ-

спубліканскіх спаборніцтвах калектываў шклозаводаў і больш чым дваццаць разоў заваёўваў першыя, другія і трэція месцы, а таксама грашовыя прэміі. На выстаўцы ў Бруселі ў 1958 годзе ён быў узнагароджаны бронзавым медалем.

Завод з'яўляецца пастаянным удзельнікам Усесаюзнай выстаўкі дасягненняў народнай гаспадаркі ў Маскве. За выдатныя экспанаты многія работнікі завода неаднаразова адзначаліся залатымі, сярэбранымі і бронзавымі медалямі.

Прадукцыя шклозавода «Нёман» карыстаецца вялікім попытам і за граніцай.

А. КОРЗЮК.

дырэктар шклозавода «Нёман».

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС
Мінск, Ленінскі праспект, 77.
Дом Друку. Рэдакцыя газеты «Голас Радзімы».